

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno uchazeče: Valeria Kraft

Název práce: Andrej Vyšinskij - právní teoretik období stalinismu

Katedra: teorie práva a právních učení

Vedoucí diplomové práce: Doc. JUDr. et PhDr. Pavel Maršálek, Ph.D.

Oponent: Doc. JUDr. Zdeněk Kühn, Ph.D., LL.M., S.J.D.

Datum odevzdání práce: únor 2013

Tématem pozoruhodné diplomové práce Valerie Kraft je postava Andreje Vyšinského, nechvalně proslulého představitele stalinistické právní vědy 30. až 50. let minulého století. Po stručném úvodu autorka zahajuje obecným pojednáním o marxismu a právu. Následuje život a osobnost Andreje Vyšinského. Klíčová je kapitola třetí a čtvrtá, která nejprve nastiňuje učení Andreje Vyšinského, a následně jeho boj (o vědecké polemice tu vskutku nelze hovořit) s jeho názorovými odpůrci, zejména Stučkou a Pašukanisem.

Diplomantka svůj úkol podle mne zvládla způsobem více než odpovídajícím pro úspěšné obhájení práce. Práce obsahuje 59 stran vlastního textu, přes tři sta poznámek pod čarou, velmi bohatý seznam české i cizojazyčné anglicky psané literatury. Jazyk autorky je velmi čtivý, autorka používá krátké věty, v textu se lze velmi dobře orientovat. Nutno říci, že v tomto autorka převyšuje i nadstandardní práce obhajované na Právnické fakultě Univerzity Karlovy.

S prameny pracuje autorka v zásadě korektně, v tomto směru nelze mít žádných větších výtek. Jedinou mojí výhradou tak je, že autorka nerozlišuje přímou práci s prameny a informace převzaté z pramenů jiných. Například poznámka č. 108 cituje ruskou encyklopedii práva z roku 1908, v seznamu pramenů však není - soudím tedy, že jde o informaci převzatou z jiného pramene. Autorka to ale musí výslovně uvést (něco ve stylu "citováno podle ...").

Autorka velmi výstižně charakterizuje podstatu Vyšinského učení, které bylo povýtce pozitivistické. Socialistická právní věda ve stylu Vyšinského, přinejmenším rétoricky založená na marxistické kritice společnosti, eliminovala všechny sociologické elementy z právní vědy. Stalinistická právní věda vytvořila zjednodušenou teorii práva jako souboru příkazů a norem. Ačkoliv se tyto trendy po Stalinově smrti různí, základní teoretický předpoklad, „přístup k právu jako k souboru příkazů a nevyhnutelné odmítnutí legitimního konfliktu (a tedy také potřeby jakékoliv protiváhy ve vztahu ke státu),“¹ zůstaly výraznými rysy socialistické právní vědy během celé éry střeoevropského reálného socialismu. „*Právní*

¹ Inga Markovits, *Socialist vs. Bourgeois Rights – An East-West German Comparison*, U.Chi. L. Rev. sv. 45, s. 612, 631 (1977-1978).

*úprava už jen s ohledem na skutečnost svého přijetí je správná a zároveň i realizovaná,*² kriticky s odstupem dvou dekad podotýká K. Kulcsár. „*A tak jediným důvodem selhání práva může být, jak Marx ironicky podotkl o právotvorných aktivitách Bedřicha Viléma IV., ‘nedokonalost tohoto světa.’*”³

Práce je bezesporu vynikající a doporučuji ji proto k úspěšnému obhájení.

Pro diskusi během obhajoby navrhuji jako téma dopad Vyšinského učení pro období pozdní fáze reálného socialismu, zejména 70. a 80. let minulého století. Jak by autorka vysvětlila, že podle mnohých vývody Vyšinského kulminovaly ve specifickou teorii „socialistického normativismu“⁴?

V Praze dne 24. února 2014

Zdeněk Kühn

² Kulcsár K., *Politics and Law-Making in Central-East-Europe*, Legal Theory. Comparative Law. Studies in Honour of Professor Imre Szabó (Zoltán Péteri ed.), Akadémiai Kiadó, Budapest 1984, s. 203.

³ *Ibid.*

⁴ Szabó I., *The Notion of Law*, Acta Juridica Academiae Scientiarum Hungaricae sv. 18 (č. 3 – 4), 263-272, s. 267 (1976); Szabó I., *The Socialist Conception of Law*. In: *International Encyclopedia of Comparative Law, Volume II, The Legal Systems of the World. Their Comparison and Unification. Chapter 1, The Different Conceptions of the Law*, Mouton, The Hague, J.C.B. Mohr, Tübingen 1975, s. 51-52.